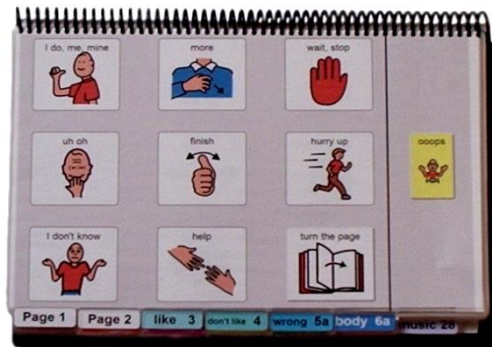

Direkte udpegning – 9 pr. side tidlige funktioner

Generel beskrivelse

Dette sidesæt er primært udformet, så det kan bruges som en introduktion. Det henvender sig til børn (1-3 år), som har visse færdigheder i forhold til at kunne pege direkte på et felt med deres fingre eller med hånden. Ordforrådet i denne PODD-bog fokuserer på at udtrykke tidlige kommunikative hensigter inden for barnets daglige liv. Det bruges ofte i en begrænset periode som en del af vurderings- og interventionsprocessen. Dette sidesæt kan også være passende til brug for:

- Kommunikationspartneren for at støtte barnet i at forstå partnerens budskab.
- Ældre børn, hvis aktuelle kommunikation, sprog og betjeningsfærdigheder passer til dette sæt. Yderligere tilpasning vil være påkrævet i forhold til valg af ordforråd og aktiviteter for at imødekomme personens alder og livserfaring. (se valgmuligheder *mening og historier/anekdoter*).
- Personer, hvis betjeningsmetode stadig er usikker. Adgang til flere betjeningsmetoder i den samme PODD-bog muliggør observation over tid for at finde de mest effektive metoder for en person. Som valgmulighed findes en side med gitterlinjer, der kan tilføjes til alle sider for at tydeliggøre adskillelsen mellem kolonner til brug ved partnerstøttet visuel scanning (se *fremstillingsfilen til 9 pr. side tidlige funktioner med scanning*).
- Personer som har brug for forskellige betjeningsmetoder for at sikre forståelighed/effektivitet, når deres direkte betjening varierer meget, f.eks. vil de på forskellige tidspunkter af dagen, i forskellige positioner kunne bruge direkte betjening mens de på andre tidspunkter har brug for partnerstøttet visuel scanning for at betjene deres PODD-bog.
- Personer som tager og giver/viser de enkelte symboler til andre (se *fremstillingsfilen 9 pr. side – tidlige funktioner, tag og giv*).
- Børn som har brug for en mindre tavlestørrelse med den samme kompleksitet af sprog og kommunikation. Dette sæt kan gøres mindre ved at bruge en printer, som giver mulighed for at ændre størrelsen af det, der udskrives.

9 pr. side PODD-bogen tilpasset til partnerstøttet scanning, kan være en nyttig ressource i den dynamiske vurderingsproces, for at bestemme den mest effektive betjeningsmetode for børn, som har mulighed for at pege på en tavle. Brug af PODD i hverdagen, giver barnet mulighed for at øve sig, udforske og yderligere udvikle færdigheder med målrettet udpegning af store områder af en tavle og også (lære at) bruge partnerstøttet scanning til at støtte vellykket kommunikation af deres beskeder (udvikle kommunikation og sprog). Nogle børn vil i begyndelsen være i stand til at udpege kolonner med deres hånd, og så bruge partnerstøttet scanning til at finde frem til det konkrete udtryk i kolonnen. De, for barnet, mest effektive metoder til betjening af kommunikationsbogen vil blive tydeligere med tiden, med observation af de færdigheder barnet udvikler hen mod tydelig udpegning på tavlen, og de metoder, som viser sig at give barnet den største succes i kommunikationen.

Selvom dette sidesæt også kan bruges af andre til at støtte personens forståelse, viser erfaring, at partnere finder det sværere at bruge en PODD-kommunikationsbog med et begrænset ordforråd til at udtrykke et begrænset udvalg af kommunikationshensigter.

- Voksne kommunikerer en lang række kommunikative hensigter med små børn. Udover tidlige kommunikative hensigter formidler voksne information og taler om, hvad der er sket, eller hvad der skal ske i barnets daglige liv.
- Partnere har brug for betydelig viden om ordforrådet i dette begrænsede sidesæt for at kunne planlægge, hvilke beskeder de kan og ikke kan udtrykke ved hjælp af kommunikationsbogen.
- Partnere udtrykker ofte frustration, når de gør en indsats for at bruge en kommunikationsbog og oplever, enten at ordforrådet ikke er til stede, eller at de pragmatiske startere ikke understøtter deres hensigt.
- Mange partnere har udtrykt lettelse, når de har fået en PODD-bog med udvidede funktioner, og rapporteret om hyppigere brug af PODD-bogen til at kommunikere i deres daglige liv.

Sidesættet med *udvidede funktioner* er normalt den foretrukne mulighed for partnere til at støtte barnets forståelse. Sidesamlingen med *9 pr. side – udvidede funktioner* har samme navigation, sidelayout og ordforråd til at udtrykke tidlige funktioner som denne kommunikationsbog, men indeholder ekstra sider med ordforråd tilgængelige via den pragmatiske starter "JEG FORTÆLLER DIG NOGET". Dette tillader dobbelt brug af den samme PODD-bog, når der er en forskel mellem personens receptive og ekspressive ordforråd. Barnet har brug for færre sider til at kommunikere ekspressivt med et begrænset udvalg af kommunikative hensigter, og partnerne har adgang til et større ordforråd på sider, som barnet ikke bruger ekspressivt, for at give receptive input.

Da partnere finder det lettere at bruge PODD-bøger med mere ordforråd på en side, og yderligere ordforråd kan hjælpe barnets forståelse, bør man overveje at bruge en 12-udvidede funktioner PODD-bog til personer, der er afhængige af grafiske symboler for at støtte deres forståelse.

Husk, at personer, som ikke forstår talt sprog, sandsynligvis vil kræve betydelige mængder af receptive input for at udvikle et meningssystem ved hjælp af grafiske symboler (2 års regelmæssig brug er ikke usædvanligt), før de begynder at bruge PODD-bogen ekspressivt. Derfor prioriterer den første PODD-bog partnerens behov for ordforråd til at støtte forståelsen for disse personer, og du kan vælge en udvidet PODD-bog med flere funktioner og mere ordforråd på siderne, selvom det kan være mere udfordrende at få direkte adgang til ekspressivt (der kan tilføjes scanningslinjer til siderne).

Sprog

- Der er taget et ordforråd med i skabelonsættet til at kunne udtrykke en række pragmatiske funktioner, som typisk ses ved den kommunikation, som børn på 1-2 år bruger til at udtrykke sig med.
 - søge opmærksomhed
 - bede om objekter, handling
 - bede om information
 - afvise, protestere, beklage sig
 - reagere/erkende
 - informere (tiltrække opmærksomhed på noget)
 - kommentere en handling/en ting
 - svare
- Der er taget ordforråd med i sættet til at kunne udtrykke en række semantiske betydninger, som typisk ses ved den kommunikation, som børn på 1-2 år bruger til at udtrykke sig med.
 - Kundgøre
 - Hilse
 - Tiltale nogen
 - Være til stede
 - Forsvinden
 - Besidde/eje
 - Ikke-eksisterende
 - Sted
 - Handle på andres vegne
 - Handling
 - Ting
 - Gentagelse
 - Ophør
 - Afvisning
- En begrænset række ord er tilgængelige til at udtrykke hver type af semantisk mening/ pragmatisk funktion. I valg af ordforråd er der fokus på ord, som har relation til rutiner og aktiviteter i et almindeligt dagligt liv.

Ordforråd for nogle typisk brugte ord på dette trin som JA, NEJ, HEJ, DER, er ikke taget med i skabelonerne til dette sæt ud fra den antagelse, at personen vil (lære at) bruge ikke støttede måder til mere effektivt at udtrykke disse beskeder, f.eks. pege på omgivelserne, bruge hovedbevægelser til JA/NEJ, SE + sige noget for HEJ. Disse ord kan føjes til på de første sider i en PODD kommunikationsbog, hvis en person har brug for støttende symboler til den slags ord. Symboler for ja og nej kan også føjes til hjørnerne på alle sider eller hæftes på omslaget, så de kan bøjes ud.

- Ordklasser, som er repræsenteret i denne PODD kommunikationsbog er hv-spørgeord, navneord i form af grundled og genstandsled, stedord, udsagnsord, negation, udråbsord, tillægsord, biord og forholdsord
- Forudsigeligt tilknyttet ordforråd støtter brugen af op til 2-3 ords sætninger. På dette stadie i sprogudviklingen er børn tilbøjelige til at bruge deres ordforråd til enkeltordssætninger. Partnere kan bruge dette ordforråd til at modellere nøgleordssætninger, udvide og tydeliggøre barnets beskeder.
- Symbolerne i dette sidesæt repræsenterer primært enkeltord. Dette giver mulighed for at tolke mange betydninger ud fra det ene symbol. F.eks. ordet HJÆLP kan tolkes som, "Skal jeg hjælpe dig?", "jeg hjælper", "jeg har brug for hjælp" afhængig af den aktuelle kontekst. Der er nogle få symboler, som repræsenterer hele fraser/sætninger for at øge effekten og vedligeholde samtalens flow, når man skal udtrykke beskeder som er stærkt forudsigelige, tidsafhængige eller sociale beskeder, f.eks. "JEG VED IKKE", "SKYND DIG"

Layout

- Enkeltsidet bog med plads til 9 felter med sproglige emner plus separate "betjeningsknapper".
- Kommunikationsbogens sider er i A4, liggende format. Bogen kan også udskrives i andre formater med brug af printerens skaleringsfunktioner for at passe til personens behov. Sættes udskrivning til at passe til A5 papir vil det give en bog på 69 % af en A4 papir størrelse.
- Baggrunden på siderne er lysegrå for visuelt at tydeliggøre placeringen af "symbolknapperne". Hvis udgifterne til toner er et problem, kan baggrundsfarven fjernes ved at gå til redigeringsstilstand og åbne sideredigerings-vinduet i Mind Express®.
- Symbolfelterne er ca. 4,6 cm høje, 5,1 cm brede. Afstanden mellem symbolerne er 1.1 cm i bredden og 1.6 cm i højden
- Felter med *GAÅ TIL SIDE* (nummer), har en lille firkant i det højre øverste hjørne. Nummeret på siden (ved mørkere farver) eller den lille firkants baggrund (ved lysere farver) matcher farven på fanen på den side, som nummeret henviser til (se *farve-masterfilen på oversigten på startmenu-siden*).
- 3 betjeningsfelter er i højre side af en tavle og adskilt fra de øvrige felter med en lodret streg. Disse felter er 4,6 cm høje og 2,8cm brede med 1.7cm afstand mellem felterne. Til dette sidesæt er følgende betjeningsfelter taget med:
 - o *TILBAGE TIL SIDE 1* – findes på første side i alle sektioner.
 - o *TILBAGE TIL SIDE (nummer) A* er taget med, så man kan komme tilbage til første side i en sektion fra alle sider i sektionen.
 - o *UPS* – indikerer, at noget er gået galt i kommunikationsprocessen. Det giver personen mulighed for at vise, at der er noget galt, at der er sket en fejl, og at der er brug for partneren til at hjælpe med at finde fejlen og rette den.

En person, som har svært ved direkte udpegning på disse felter, kan indikere kolonnen og så bruge partnerstøttet scanning til at vise den særlige funktion, de ønsker udført. Betjeningsfelterne kan også støtte partnerne i at betjene kommunikationsbogen

- Betjeningsinstruktionen til *VEND SIDEN* er placeret i tavlens generelle del i højre nederste hjørne. Denne placering er valgt for at gøre det lettere for personen at kontrollere den bevægelse der skal til for at komme til ordforråd på næste side.
- Lister trykt på labels er klistret på bagsiden af siden før den side, som indeholder instruktionsfeltet med *GAÅ TIL LISTE* (se fremstillingsfilen). I dette sidesæt har baggrunden af feltet *GAÅ TIL LISTE* samme farve, som sektionen har. Det tydeliggør funktionen af dette felt. Det kan forvirre nogle børn, og kan let fjernes i med brug af farveredskabet i knappens stil.

I begyndelsen benyttes betjeningsfelterne primært af partnerne til at støtte barnets betjening af bogen. Partnerne instrueres i at pege på disse felter, før de vender siderne, når de bruger PODD, og når de laver en fejl. Hyppig modellering af brugen af disse funktioner er nødvendig for at støtte barnet i at lære, selv at kunne instruere partnere i at navigere rundt i kommunikationsbogen og fortælle partnere om fejltagelser. Hvis partnere kun vender sider, vil barnet kun have få muligheder for at lære, hvordan man kan styre skift mellem sider i sin kommunikationsbog. Barnet vil lære at gøre det, de ser andre gøre/modellere

- **I nummereringen af sider i dette sæt er der lavet plads til tilføjelse af sider fra sættet 9 pr. side – udvidede funktioner.** Det begrænser behovet for at lave hele kommunikationsbogen igen, når barnet har brug for et større ordforråd til at udtrykke en bredere række af kommunikationsfunktioner.

Side-sættet med 9 per side – udvidede funktioner bygger direkte videre på dette sæt, hvor mange af siderne har samme sideopsætning. Sider fra sættet med 9 per side – udvidede funktioner kan også bruges til at tilpasse en persons ordforråd. For eksempel kan der tilføjes et sidelink til siderne med DYR fra sættet med udvidede funktioner i afsnittet VIL HAVE i dette sætsider, hvis et barn ofte leger med dyr. Husk at foretage de nødvendige ændringer i de operationelle felter i højre kolonne, f.eks. slette "GÅ TIL KATEGORIER".

Navigering

Ordforrådet i denne PODD er organiseret til brug med både de pragmatiske sætningsstartere alt efter den kommunikative hensigt, som ønskes udtrykt.

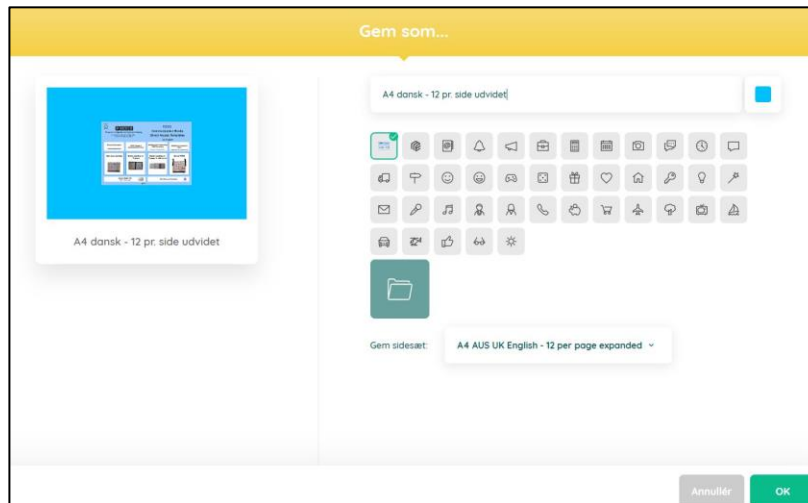
- Første side **MERE AT SIGE** – gå til side 2
- **Pragmatiske sætningsstartere** er på side 2
- (obligatorisk link til FORTÆLLE side 3 for at tydeliggøre tid og besked for nogle kommunikationshensigter)
- Forudsigelige link bruges til at hjælpe personen med at inddrage tilstrækkelig information til at hjælpe partnerens forståelse, f.eks. GØR ONDT, ØM, SMERTE har direkte link til 06 kropsdele.
- Betjeningskommandoer til *TILBAGE TIL SIDE* (nummer) og *VEND SIDEN* for at skifte mellem sider i den enkelte sektion.
- Betjeningskommandoen *TILBAGE TIL SIDE 1* er tilgængelig fra alle sektioner.
- Indeholder **aktivitetssider** til mere effektivt samspil i en række almindelige dagligdags rutiner og legeaktiviteter.
 - For at begrænse størrelsen og vægten af en PODD-kommunikationsbog er sider med tavler til legeaktiviteter, som kun sker særlige steder, ikke taget med. Øget størrelse og vægt er mere problematisk i PODD-bøger, der er tilpasset til tag/giv/vis betjening. De individuelle symbolkort og Velcro® til at fastgøre kortene til siden fordobler bogens tykkelse og vægt.
 - Separate aktivitetssider til særlige spil og daglige rutiner kan placeres sammen med udstyr og/eller det sted, hvor aktiviteten finder sted. Ordforråd til at snakke om eller bede om disse aktiviteter på andre tidspunkter vil være inkluderet i PODD kommunikationsbogen.
 - Beskrivelsen af sektionerne 27 – 50 *aktivitetstavler* indeholder specifik information om tilføjelse, sletning og fremstilling af separate aktivitetstavler i Mind Express.

Tilpasning af en personlig PODD-bog.

Det første trin består i at lave en kopi af skabelonen, så originalen kan bruges til at lave flere kopier, når der er brug for det.

For at lave en kopi skal man vælge den grønne knap 'Tilpas personlig bog'.

I vinduet GEM, der åbnes, skal man **give bogen et navn** (f.eks. personens navn) og **en dato**. Vælg knappen OK.

Den personlige PODD-bog vil gemt til sidst på hjemmesiden, klar til at blive tilpasset.

Når du åbner filerne til den personlige PODD-bog, vil den første side der vises indeholde instruktioner til brug og links til denne PODD-bogs informations- og fremstillingsfiler.

Man skal vælge redigeringsstilstand, MENU – rediger (eller trykke på F2-tasten), for at se og tilpasse siderne. I redigeringsstilstand kan man navigere mellem siderne ved hjælp af den grønne værktøjslinje nederst på skærmen.

Mulige valgsider

De valgfrie sektioner/sider til denne PODD-bog omfatter:

1. Tilpasninger til at støtte brugen af partnerstøttet visuel scanning ved at placere linjer mellem hver kolonne. Se *Fremstillingsfilen 9 pr. side tidlige funktioner scanning* for nærmere instruktion i at tilpasse siderne til scanning.
2. Yderligere sider til børn, som enten går i **skole eller kommer i en førskoleinstitution**. Brug af disse sider kræver en anden *side 02* med link til skole/ førskole sektion.
3. Yderligere sider til snak om **særlige begivenheder**. Dette ordforråd bruges ofte af partnere

til tale med børn om særlige begivenheder på dette udviklingstrin. Sættet med udvidede funktioner er et mere passende valg for børn, som er i stand til (at lære) at udtrykke relateret information. Dette valg kræver en anden *side 02* med link til at skifte til denne sektion.

4. Sider til **fysisk aktivitet**. Ordforrådet i det generelle sæt har en skævhed i retning af børn med fysiske funktionsnedsættelser. Alternative sider, til børn som er mere aktive, er taget med i denne folder med siderne *05a og b galt; 10d og e bevægelseshandlinger og 18a mad/drikke selvstændigt*.
5. Sider til **sensoriske aktiviteter**. Personer med udfordringer inden for sansebearbejdning har brug for adgang til ordforråd, så de kan anmode om sensoriske oplevelser. Ordforråd til specifikke sensoriske aktiviteter er inkluderet som en underkategori i aktivitetssektionen. Denne underkategori er linket fra både pragmatiske sætningsstartere DER ER NOGET GALT...og JEG VIL HAVE... (AKTIVITETER) for at udtrykke forskellige kommunikative intentioner.
6. Alternative aktivitetssider (som henvist til under beskrivelsen af aktivitetssektionen).

Siderne i mappen med mulige tilvalgssider indeholder:

- **13 særlige begivenheder**
 - 02 startere særlige begivenheder (med link til sektionen *særlige begivenheder*)
 - 13a særlige begivenheder
 - 13b særlige begivenheder
- **25 førskole sider**
 - 02 startere førskole (med link til sektionen med *førskole*)
 - 09a personer førskole (med link til *09c førskole personer* under-kategori)
 - 09c personer førskole
 - 25a førskole
 - 25b førskole
 - 25c førskole lave
 - 25d førskole udenfor
- **25 skolesider**
 - 02 startere skole (med link til sektionen skole)
 - 09a personer skole (med link til *09c personer skole* under-kategori)
 - 09c personer skole
 - 25a skole
 - 25b skole
 - 25c steder skole
 - 25d ting skole
 - 25e penalthus
- **tavle til scanning**
 - 01 generel scanning (eksempel på hvordan en side ser ud med lodrette linjer til at støtte brugen af partnerstøttet scanning)
 - scanningslinjer (linjer, som kopieres ind på alle sider for at støtte brugen af partnerstøttet scanning/ øjenudpegning)
- **sider til "fysisk aktivitet"**

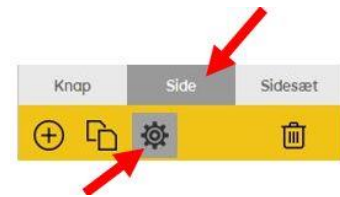
- 05a noget galt - aktivitet (ordforråd til mere fysisk aktive børn)
- 05b forkert aktiv (ordforråd til mere fysisk aktive børn)
- 10d bevæge aktiv (ordforråd til mere fysisk aktive børn)
- 10e bevæge aktiv (ordforråd til mere fysisk aktive børn)
- 18 måltid selvstændigt

- **sider til “sensorisk aktivitet”**
 - 05a noget galt - sensorisk (“noget galt”- side, som indeholder “jeg har brug for en sensorisk aktivitet“ og link til en underkategori med sensoriske aktiviteter
 - 11a aktiviteter sensorik (link til underkategorien SENSORISKE AKTIVITETER erstatter COMPUTER, IPAD)
 - 11b aktiviteter sensorik (COMPUTER, IPAD tilføjet til denne side)
 - 11g sensorisk (plads til at tilføje de sensoriske aktiviteter, den enkelte person foretrækker)

- **alternativ “lave noget” med bygge-aktivitetssider**
 - 11d ”lave noget” med bygge (BYGGE udskiftes med BESKIDT LEG)
 - 42 bygge (alternativ aktivitetstavle til at bygge med værktøj)

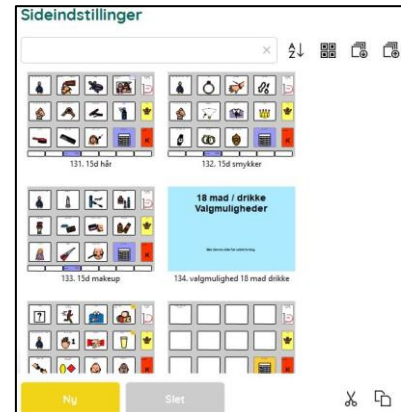
At se, vælge og reorganisere valgsider i Mind Express

- 1) Vælg Menu > Rediger (eller tryk på F2 tasten)
- 2) Vælg Sidefanen øverst i redigeringspanelet
- 3) Vælg ikonet Sideindstillinger (eller tryk på F8 tasten)
- 4) Rul ned til bunden af vinduet med sideindstillinger indtil man kan se de blå sider som start for hver deres VALG-MULIGHED.

- 5) **Før at se og udskrive PODD-bogens sider i den korrekte rækkefølge skal man sætte de ønskede valgsider ind i hovedsidesættet ved hjælp af PODD-bogens sidetal (ignorer Mind Express-tallene) Gør det således:**

- a. Rul ned til den blå side som starter det ønskede valg.
- b. Vælg valgsiderne med de samme numre som PODD bogens (f.eks. 07a og 07b)
- c. Rul op for at finde de samme numre i PODD bogens hovedsidesæt.
- d. Træk og slip eller kopier og indsæt siderne i hovedsidesættet ved de samme PODD-numre.
- e. Er der kopieret flere sider skal der muligvis flyttes sider inden for sektionen. F.eks. vil 7a blive indsat efter den originale 7a i den oprindelige liste.
- f. Slet eventuelle uønskede sider med nøjagtig samme PODD sidenummer (f.eks. skal der kun være en side 7a)
- g. Gør det samme for alle de ønskede valgsektioner/sider før bogen tilpasses.
- h. Se alle siderne igennem for at kontrollere, at alle PODD-bogens sider er placeret korrekt og at der ikke er nogle dobbelte PODD sidenumre.

Bemærk: Når der ikke er sider med samme nummer sorters siderne i numerisk orden efter PODD sidenumre.

Tilpas PODD-bogens sider

Man skal være i redigeringsstilstand for at tilrette siderne i PODD-bogen. Gå til Menu > Rediger (eller tryk på F2 tasten). Brug den grønne navigeringslinje forinden på siden til at flytte mellem sider.

Den efterfølgende information i *Section descriptions* (ikke oversat til dansk) er en hjælp til at forstå ordforrådets organisering i denne PODD-bog, så man kan lave hensigtsmæssige ændringer i den enkelte PODD-bog.

For at lære hvordan man kan bruge Mind Express, henvises til onlinemanualen, der er tilgængelig direkte fra softwaren ved at vælge Menu > Help > Online help eller se [videovejledninger](#) - [video tutorials](#) - som findes på Jabblas hjemmeside eller på [Jabbla YouTube](#) kanal.

Sektionsbeskrivelser

Husk at placere emner, som linker til ord på andre sider, på den første side af en sektion for at begrænse antallet af sideskift, der er brug for at udtrykke hele beskeden.

01 forside/snak

- Indeholder enkeltord og sociale fraser, som det er hensigtsmæssigt hurtigt at kunne bruge eller bruge i en igangværende samtale eller aktivitet
- VEND SIDEN bruges til at komme til resten af ordforrådet i bogen via de pragmatiske sætningsstartere på side 02.

02 sætningsstartere

- Dette er hoved navigationsoversigten i denne PODD. Alle sider kan nås via de pragmatiske sætningsstartere på denne side. Hvis der laves ændringer til denne side, skal man sikre sig, at alle links til andre sider stadig er gældende.
- Disse pragmatiske forgreningsstartere indikerer hensigten med meddelelsen med link til de sider med ordforråd, der er nødvendig for at udtrykke disse hensigter. Pragmatiske forgreninger er afgørende i opbygningen af denne PODD kommunikationsbog for at støtte brugen af kun 1-3 ords sætninger.
- Tilføjelsen af LAVE EN AKTIVITET til feltet med JEG VIL, og HANDLING/VERBER til feltet GØRE støtter partnere i at adskille de forskellige ord placeret i hver af disse sætningsstartere, f.eks. ordforråd til aktiviteter i JEG VIL forgrening og verber i GØRE NOGET starteren. Det er specielt brugbart, når partnere bruger disse sætningsstartere til at fortælle børn, hvad de skal gøre, når der er modstand mod en ønsket aktivitet eller handling.
- F.eks. Det er tiden at LAVE EN AKTIVITET i modsætning til AT GØRE NOGET (handling)
- PCS-symbolet for OM NOGET, JEG KAN LIDE og OM NOGET, JEG IKKE KAN LIDE er tilpasset med brug af forskellige farver for at øge de visuelle kontraster, så man lettere kan finde dem og adskille dem fra andre.
- Emnet JEG SKAL PÅ TOILETTET er taget med på denne side til hjælp for børn, som er ved at lære at gå på toilettet. Man kan vælge at skifte det ud med et af emnerne på side 1 på de tidligste trin af barnets toiletræning. Dette emne vil blive udskiftet hos de børn, som endnu ikke bruger potte/toilet.
- Frasen VÆR VENLIG AT GIVE MIG MIN TALEMASKINE kan tages med på denne side, til børn, som har en talemaskine.
- **Alle andre sider skal være tilgængelige via denne side med brug af tilgængelige sætningsstartere eller ved at tilføje nye sætningsstartere til denne side.** Alternative 02 sider med startere med link til særlige begivenheder, førskole eller skolesektioner er taget med i mappen med valgfri sider.

03 kan lide

- Ordforråd til at udtrykke positive meninger.
- Inddrager ordforråd, som andre kan bruge for at give barnet mulighed for at få positiv feedback (for at støtte forståelsen og give mulighed for stimulering af støttet sprog) sammen med ordforråd, som normalt bruges af små børn til at udtrykke positive meninger.

04 om noget jeg ikke kan lide

- Ordforråd til at udtrykke negative meninger og klage/gøre vrøvl over noget, som personen ikke kan lide.
- Emnet LAD OS GØRE NOGET ANDET har et forudsigeligt link direkte til *11 Vil have /aktiviteter*-sektionen for at kunne foreslå en anden aktivitet (da man ikke bryder sig om den aktuelle aktivitet).
- Der kan være brug for en tilpasning, som indeholder det, som det enkelte barn normalt gør vrøvl over.
- Bemærk at ordforråd til at beklage sig, set i sammenhæng med hvordan barnet har det, er taget med i sektion *05 noget galt*. Når man laver ændringer til disse sider, er det vigtigt at overveje hvilken sektion, OM NOGET JEG IKKE KAN LIDE eller NOGET GALT mest hensigtsmæssigt og hyppigst overføre hensigten med barnets kommunikation.
- Ud over at tilføje/fjerne ordforråd, kan man ændre nogle af de ord, som bruges sammen med symbolerne, så de passer den enkelte/familien/kammeraters måde at udtrykke meninger på.

05 galt

- Ordforråd og fraser til at klage, gøre vrøvl, hævde sig selv og generelt omtale problemer, eller hvad der er gået galt for barnet.
- Da nogle ord for at gøre vrøvl er placeret i OM NOGET JEG IKKE KAN LIDE sektionen, er der et link fra *side 05b* til at komme til dette ordforråd. Placeringen på anden side sikrer, at den, der kommunikerer, har tjekket ordforrådet, som er til rådighed på denne side, før der skiftes side.
- SYG og GØR ONDT/SMERTE/ØM har obligatoriske forudsigelige link til sektionen med kropsdele; SULTEN og TØRSTIG har link til en aktivitetsside med måltider, og JEG VIL HAVE FAT I NOGEN har link direkte til siden med personer, så barnet kan vise, hvem det vil have fat i.
- Små børn kan ikke altid tydeligt forklare, hvad der gør, at de er kedede af det. JEG VED IKKE, HVAD DER ER GALT kan gøre barnet i stand til at udtrykke, at de bare er kedede af det, men de kan ikke sige hvorfor. Det giver barnet mulighed for ikke at behøve at svare på folks udspørgen om, hvorfor de er kedede af det, og forebygger fortsatte gætterier for at løse problemet.
- Ordforrådet på disse skabelonsider afspejler små børns sædvanlige beklagelser. Det vil være nødvendigt at tilpasse denne sektion, så den indeholder normale beklagelser, som det individuelle barn bruger. Det kan være en hjælp at diskutere, hvad der gør barnet ked af det med nøgle-kommunikationspartnere. En række ord for forskellige beklagelser er taget med i appendiks 3 i teoribogen.
- Ordforrådet i det generelle sæt er skævt i forhold til børn med fysiske funktionsnedsættelser. Alternative sider med *05a og b forkert* er taget med i mappen med *valgsider under siderne fysisk aktiv*.
- Ud over beklagelser, kan denne sektion indeholde ordforråd, som giver barnet mulighed for en løsning på problemet. At have mulighed for at komme med en løsning, er især brugbart for børn, som modtager omsorg fra en række forskellige personer. For at give denne mulighed, kan der tilføjes en ekstra side med forudsigelige link fra emneord, som har relation til problemet til siden med mulige løsninger. F.eks. kan et barn med betydelige fysiske funktionsnedsættelser have brug for mere specifik information om det at sidde umageligt. I denne forbindelse kan UMAGELIG have et link til ekstra side 05c som indeholder ordforråd som: HJÆLP MIG MED AT KOMME OP AT SIDDE, JEG SKAL LIGGE NED, MIN ENDE ER ØM, JEG SKAL FLYTTES,
- Et barn, som har sansemæssige problemer, kan have et link fra et emneord som JEG HAR BRUG FOR EN SANSEAKTIVITET i sektionen *05 noget galt* til en side med foretrukne sanseoplevelser som BØRSTNING, TRAMPOLIN, RULLE I TÆPPE. Denne side kunne være i sektionen *11 vil aktiviteter* for at gøre barnet i stand til også at bede om disse aktiviteter gennem den pragmatiske forgrening JEG VIL samt også have et link til denne

side fra et emneord i sektion 10 verber for at bede om disse handlinger via den pragmatiske forgrening GØRE NOGET.

06 kropsdele

- indeholder almindelige kropsdele. Mere specifikke kropsdele som f.eks. ØJENBRYN, ALBUE sættes normalt på en liste, bortset fra hvis den kropsdel generelt giver barnet problemer (beklagelser)
- Hovedvægten på siderne med kropsdele er at give mere information om personlige klager. Linket til denne side i dette sæt kommer kun fra starteren noget galt. Ordforråd om kropsdele til andet brug, f.eks. til at lege "hvor er kropsdel" leg, rutiner omkring personlig hygiejne, vil være med på de aktuelle aktivitetstavler. Se sektionsbeskrivelsen **27-50 aktivitetstavler**.
- På *side 06b* er der en ledig plads til at tilføje barnets kønsspecifikke kropsdel.

07 ingen side

I PODD – udvidet funktion er dette sektionen for kategorier.

08 spørgsmål

- indeholder hv-spørgeord og hele spørgsmål, som oftest bruges af små børn (opnås tidligt i typisk sprogudvikling).
- På dette stade i sprogudvikling vil børn være tilbøjelige til at bruge enkelt hv-spørgeord, med den specifikke mening tolket fra konteksten. Partnere kan afslutte spørgsmålet alene med tale, når de bruger PODD og foreslå alternative muligheder for at afgøre barnet specifikke mening.
- *Ikke hænger* forudsigeligt sammen med spørgeordene at spørge HVORFOR IKKE?
- Det generelle brugte spørgsmål HVOR ER (PERSON)? linker direkte til sektionen med personer for at gøre barnet i stand til at komme med navnet, f.eks. HVOR ER FAR?
- DU BLIVER NØDT TIL AT SIGE JA/NEJ funktioner, som at hæve intonationen for at markere spørgsmål i tidlig sprogudvikling. Dette emne linker direkte til den første side for at barnet kan vise, hvad det spørger om. F.eks. DU BLIVER NØDT TIL AT SIGE JA/NEJ, (retur til første side, vend siden) GÅ... (går til 12) HJEM? Kan tolkes som "Kan vi gå hjem? Eller skal du hjem?" afhængig af konteksten.

09 personer

- Denne sektion kræver meget tilpasning.
- På dette sprogudviklingstrin er målet at tilføje navne på personer, som er en hyppig del af barnets dagligdag. Erhverv kan tages med på listen over personer.
- Børn kender normalt mange mennesker, familie, venner, lærere, naboer, sundheds-personale etc. Det vil være uoverskueligt at repræsentere alle disse personer med et symbol på deres eget felt med kun 9 symboler på en side. Sektionen for personer indeholder derfor både separate felter og lister med personernes navne.
- Tilføj navne til felter med personer, som har meget tæt tilknytning eller hyppig kontakt med barnet. Søg på "person" i Mind Express for at finde symboler til at repræsentere de aktuelle personer.
- Tilføj navne for venner og bekendte samt familie, som har mindre tæt kontakt til barnet.
- En yderligere underkategori er tilføjet til sektionen for personer som går i skole/ daginstitution. En alternativ *side 09a* med link til *09c skole/ førskole*, og *09c sider* til at tilføje skole/førskole personer er taget med i den tilhørende mappe med valgfri sider.

10 verber

- Der er link fra den pragmatiske sætningsstarter GØRE NOGET til denne handlingssektion. Den indeholder ordforråd til at instruere/ bede om handlinger fra andre personer, foreslå handlinger, man ønsker at gøre og fortælle andre om, hvad man gør.
- Indeholder almindelige tidligt erhvervede funktionelt brugbare udsagnsord og tilknyttede ord (IKKE, PÅ, AF, I, UD)
- Mængden af mulige handlingsord er uendelig. Det gør det svært rent praktisk at tage alle nødvendige udsagnsord med i handlingssektionen med kun 9 emner pr side. Ord er prioriteret taget med i denne sektion med handlingsord, hvis de er:
 - hyppigt brugte til at opbygge sætninger på tværs af en række semantiske kategorier.
 - hyppigt brugte til at bede om handlinger eller give
 - en særlig bevægelse barnet hyppigt udfører.
- BEVÆGELSER, som barnet udfører med sin krop, f.eks. RULLE, SIDDE OP, KRAVLE, GRIBE, BØJE er ordnet underkategorier med et link fra *side 10a* til siderne *10d bevægelser* (og *10f via VEND SIDEN*). Ordforrådet til bevægelser i det generelle sæt passer til børn med fysiske funktionsnedsættelser. Alternative bevægelsessider til børn, som er mere fysisk aktive er taget med i mappen med valgfri sider – fysisk aktiv-sider.
- Yderligere udsagnsord er placeret i andre sektioner og på aktivitetstavlerne. Det ikke kun øger effekten af at benytte forudsigtligt tilknyttet ordforråd, men giver også sektionen for udsagnsord en mere betjeningsvenlig størrelse. F.eks. udsagnsordet LÆSE er inkluderet på siden med bog-aktivitet, RØRE, SMAGE, LAVE MAD, på aktivitetssiden for lave mad.
- Udsagnsord er grupperet på tværs af siderne i denne sektion i forhold til typen af handling og det forudsigtlige tilknyttede ordforråd, som er til rådighed på hver side, f.eks. SÆTTE, TAGE og DREJE sammen med forholdsord på *side 10b*.
- Placering af ordforrådet i denne sektion er også prioriteret i forhold til betjeningshastighed med tanke på de udsagnsord, som forudsigtligt er knyttet sammen med ordforråd på andre sider. F.eks. ØNSKE er på den 3. side (*10c*) af handlinger, da VIL HAVE også er en sætningsstarter og taget med i en række andre kategorier.

11 aktiviteter

- Der linkes til aktivitetssektionen fra JEG VIL... pragmatisk sætningsstarter.
- Underkategorierne *11, legetøj, 11d lave noget og 11e udendørs aktiviteter* er brugt i eksempelsiderne til at organisere det store ordforråd der kan være brug for at bede om til en aktivitet. Der kan være brug for andre underkategorier, hvis der tilføjes et stort antal yderligere aktiviteter af særlig art, f.eks. sport, spil, sanseaktiviteter
- Bemærk at ordforrådet til aktivitet er placeret på *side 11a eller 11b* med hensyntagen til forventet tilknytning til udsagnsordene VIL HAVE og LEGE/SPILLE.
- Mange emner i denne sektion har link til sider med ord til samspil under aktiviteten.
- Barnet har måske ikke brug for alle disse emner og de tilknyttede tavler og/eller har måske brug for yderligere ordforråd og link til nye sider med andre aktivitetstavler.
- Mappen med valgfri sider indeholder en alternative *side 11 d lave noget* og tilknyttede aktivitetstavle *42 bygge*, som erstatter emnet BESKIDT LEG og tilknyttet aktivitetstavle *42 beskidt leg* til børn, som er mere interesseret i at med værktøj.
- Når man tilføjer ordforråd til forskellige aktiviteter, skal man også være opmærksom på om barnet har brug for en tavle til samspil under aktiviteten. Hvis det har, så overvej om det er hensigtsmæssigt at tilføje det til PODD-bogen til brug i mange forbindelser og/eller at placere en særskilt tavle i barnets omgivelser. Hvis man tilføjer en tavle til PODD-bogen, så tjek at alle GÅ TIL SIDE (nummer) link er placeret, så barnet er i stand til at navigere til den side.
- Man vil måske vælge at beholde et emneord, f.eks. sæbebobler og beslutte at fjerne aktivitetstavlen fra PODD-bogen, da aktiviteten ikke forekommer hyppigt nok, til at den er værd at tage med i et hjælpemiddel, folk bringer med dem hele tiden. Man kan vælge at fremstille en separat aktivitetstavle ud fra en PODD-skabelon ved at fjerne fanen og udskifte betjeningsfeltet med en felt, hvor barnet kan bede om sin kommunikationsbog (for at børn

skal kunne kontrollere deres betjening af ordforråd, som ikke er taget med i aktivitetstavlen). Husk at fjerne den lille firkant med gå til siden nummer.

- Når man fjerner aktivitetsordforråd, som har en tilknyttet aktivitetstavle, skal man huske også at fjerne det tilknyttede tavle.

12 steder

- Der linkes til sektionen steder fra LAD OS GÅ... pragmatisk sætningsstarter.
- Skabelonsættet bruger underkategorien *12c et sted i huset* og link til siderne *11e udendørs* aktiviteter i aktivitetssektionen. Der kan være brug for andre underkategorier, hvis der er behov for at tilføje et stort antal yderligere steder af særlig type, f.eks. butikker feriesteder, særlige steder.
- Ordet BESØGE linker direkte til siden *09 personer* for at finde frem til, hvem barnet ønsker at besøge.
- Perifert ordforråd til sjældent besøgte steder, f.eks. et sted, hvor barnet holdt ferie eller ved en sjælden lejlighed har besøgt, kan tilføjes på listen over steder.

13 - 17 ingen sider

Disse sidenumre er reserveret til særlige begivenheder, sundhed, tøj, ting samt hus og have kategorier i PODD-bogen med 12 symboler pr side, udvidet funktion.

- Mappen med valgfri sider indeholder skabeloner, så man kan inddrage sider til at snakke om generelle særlige begivenheder. Dette ordforråd er mere hyppigt benyttet af partnere på dette sproglige udviklingsstadium. Husk, der skal også benyttes siden med alternative *02* sætningsstartere + særlige begivenheder for at navigere til denne sektion.

18 mad/drikke

- Mad/drikke siden i dette sæt er en aktivitetstavle til samspil under måltider.
- At inddrage benævnelser på alt det mad og drikke, barnet får erfaring med ved kun 9 emner pr side, vil kræve mange sideskift. Navne på særlig mad og drikke er derfor taget med på en liste til partnerstøttet scanning, og partnere opfordres til at bruge rigtige mad og drikke emner til at give barnet mulighed for valg under måltider.
- Ordforrådet på skabelon *side 18 mad/drikke* passer til børn, som får hjælp til at spise.
- Mappen med valgfri sider indeholder en alternative side 18 selvstændigt måltid med ord, som bedre passer til et barn, som selv kan spise og drikke.

20 - 24 ingen sider

Disse sider er reserveret til brug for kategorierne roller/personer, dyr, dag og tid, følelser og beskrivelser i PODD-bogen med 12 emner pr side – udvidet funktion.

25 førskole/skole

- For børn i daginstitution eller skole er det hensigtsmæssigt med yderligere sektioner i PODD, som indeholder ordforråd, som er relateret til disse steder.
- Mens der oftest er et tydeligt overlap med ordforråd i andre sektioner især med aktivitetssektioner, har det vist sig nyttigt at gentage ordforrådet i denne ene sektion for at støtte effektiv kommunikation i skolen/ førskoleinstitution.
- Alle skabelonsider til skole/førskole er i mappen med valgfri sider. Husk at man også har brug for siden alternativ *02* startere med et link til den aktuelle sektion.

Førskolesider:

- 25a indeholder almindelige daglige rutine aktiviteter i småbørnsinstitutioner og link til underkategorierne: 25 c lave noget og 25d udendørs aktiviteter. NOGET AT SPISE OG DRIKKE indeholder link til 18 måltider aktivitets tavle.
- 25b indeholder almindelige indendørs aktiviteter til førskoleområdet med link til tilknyttede aktivitetstavler i PODD bogen.
- 25c indeholder almindelige udendørs aktiviteter til førskoleområdet.
- 25d indeholder almindelige "lave aktiviteter" med link til tilknyttede aktivitetstavler.
- Husk også at forsyne daginstitutionerne med en række aktivitetstavler tilgængelige for alle børn.

Skolesider:

- 25a indeholder almindelige daglige rutine aktiviteter og link til underkategorierne SKOLE STEDER og SKOLE TING.
- 25b indeholder skoleting med link fra KUNST og LAVE NOGET siderne i sektion 11 aktiviteter og fra MUSIK til musik aktivitetssider.
- 25c indeholder almindelige steder i skolen
- 25d indeholder skoleting med et link til PENALHUS TING på side 25e.

Hvis barnet ikke for nuværende er tilknyttet institution eller skole, er der ikke noget under dette nummer i PODD-bogen. Kan hurtigt tilføjes om ønsket.

26 ingen side

Denne side bruges til kategorien RELIGION i udvidede udgaver af PODD-bogen.

27 – 50 aktivitetstavler

- Siderne 27 – 44 i skabelonsættet indeholder en række aktivitetstavler til almindelige førskoleaktiviteter. Disse tavler nås via link fra AKTIVITETS-sektionen: Skabelonsiderne tager følgende aktivitetstavler med:

27 TV	Til samspil, når man ser fjernsyn
28 musik	Fokus på samspil, når man lytter til musik, men indeholder også en liste over musikinstrumenter.
29 bog	Fokus på at medvirke i rutiner omkring det at læse historier
30 spil/leg	Generelt ordforråd til samspil under spil
31 modellervoks	Samspil, agere sammen, når der leges med modellervoks. Indeholder et link fra LAVE til en liste for at kunne tilføje ideer om hvad barnet kan lave. F.eks. pølse, slange.
32 tegne	Samspil, mens der tegnes
33 male	Samspil, mens der males
34 klippe/klistre	Samspil ved klippe/klistreaktivitet
35 madlavning	Fokus på samspil, når der laves mad
36 klodser	Fokus på at bygge og vælte tårn af klodser
37 puslespil	Samspil, når der lægges puslespil
38 dukker	Flere sider om almindelig legen med dukker
39 legetøjsbiler	Samspil, når der leges med biler og andre køretøjer
40 sæbebobler	Samspil med andre, når der blæses sæbebobler
41 bold	Spille gribe/sparke bolden
42 beskidt leg	Samspil, når der udforskes beskidt leg
42 bygge/værktøj	Alternative tavler i mappen med valgfri tavler når man lader som om eller bruger rigtigt værktøj til at bygge med
43 vandleg	Samspil ved vandleg
44 udklædning	Samspil når man leger med udklædning

Siderne 45-49 er tomme i dette sæt for at give plads til yderligere aktivitetstavler, hvis det ønskes.

Tilføjelse/sletning af aktivitetssider:

- Overvej omhyggeligt, om personen har brug for alle de aktivitetstavler der er inkluderet i PODD-bogen, og/eller der er behov for andre aktivitetstavler. Husk, at aktivitetstavler er inkluderet i en PODD-bog for hyppigt forekommende aktiviteter, der forekommer i flere miljøer. Hver ekstra side tilføjer tykkelse og vægt til denne PODD-bog, som man til enhver tid vil have med sig overalt til kommunikation.
- **Separate aktivitetstavler til andre aktiviteter** kan også placeres i miljøet. Separate aktivitetstavler bruges ofte til daglige rutiner, der overvejende forekommer ét sted (f.eks. bad, seng). Der er en separat skabelon til aktivitetstavler til at lave dine egne separate aktivitetstavler med det samme sidelayout som personens PODD-bog.
 - o I redigeringsstilstand kan du finde denne visning ved at vælge de tre prikker i den nederste navigationsværktøjslinje og derefter skrive "separat" i søgefeltet.
 - o For at lave en ny side med navnet på aktiviteten, vælg SIDE og derefter KOPIER. Omdøb derefter siden for din aktivitet, og vælg at placere den EFTER DEN SIDSTE SIDE.

- Lav en **separat aktivitetstavle fra en eksisterende aktivitetstavle**.
 - o Find den tavle, du vil kopiere i redigeringsstilstand ved at vælge de tre prikker i den nederste navigationsværktøjslinje og derefter skrive navnet på aktivitetssiden i søgefeltet.
 - o Vælg SIDE og derefter KOPIER. Omdøb derefter siden med det separate aktivitetsnavn, og vælg at placere den EFTER DEN SIDSTE SIDE.
 - o Find den separate aktivitetsskabelon ved at vælge de tre prikker i den nederste navigationsværktøjslinje og derefter skrive "separat" i søgefeltet.
 - o Vælg og kopier "JEG HAR BRUG FOR MIN PODD-BOG" fra det operationelle felt.
 - o Naviger tilbage til din nye side og erstat feltet "gå tilbage til side 1 " med JEG HAR BRUG FOR MIN PODD-BOG.
- Når du **sletter en aktivitetstavle** fra din PODD-bog, skal du sørge for også at slette alle GÅ TIL SIDE-linkene til den side (du kan vælge at beholde navnet på aktiviteten, men fjerne linket til aktivitetstavlen, du kan også vælge at tilføje navnet på aktiviteten og/eller ordforråd fra aktivitetstavlen til LISTEN i aktivitetssektionen). For at gøre dette skal du være i redigeringsstilstand og du skal vælge den lille celle med nummeret i øverste højre hjørne og derefter vælge slet på dit tastatur
- Når du **fjerner aktivitetsordforråd, der har en tilknyttet aktivitetstavle**, skal du også fjerne den tilknyttede aktivitetstavle.
 - o I redigeringsstilstand kan du finde de aktuelle sider ved at vælge de tre prikker i den nederste navigationsværktøjslinje og derefter skrive "navnet på siden" i søgefeltet.
 - o Vælg for at åbne siden.
 - o Slet siden ved hjælp af papirkurven øverst til højre i redigeringspanelet

- Når du tilføjer ny aktivitetstavle til en PODD-bog, skal du også tilføje ordforråd og GÅ TIL SIDENUMMER-links til den side. Tomme skabeloner er sat ind, så man kan lave nye sider.
 - o Hvis du tilføjer en enkelt side aktivitet, brug skabelonside uden vend siden.
 - o Hvis din aktivitet kræver en anden side, skal du bruge både skabelonsider a og b.
 - o I redigeringstilstand, find disse sider ved at vælge de tre prikker i den nederste navigationsværktøjslinje og derefter skrive "skabelon" i søgefeltet.
 - o Sådan tilføjer du den nye side med PODD-sidennummeret og -navnet:
 - vælg SIDE og derefter KOPIER.
 - omdøb siden til det nye sidennummer (enten 47-49 eller genbrug et nummer fra en slettet aktivitet). Vælg at placere den EFTER DEN AKTUELLE SIDE

Tilføj side

Sidenavn: separat aktivitetsside

Hvor vil du tilføje siden?

- Efter den sidste side
- Efter den nuværende side
- Efter den sidste side

Sideindstillinger

113. 43 vandleg

114. 44 udklædning

115. 45 griset leg

116. 46 computer

117. 47 toilet

118. 50 skifte ble

Ny Slet

- o Du skal derefter placere siden på den korrekte PODD sidennummer plads:
 - vælg SIDE, derefter INDSTILLINGER, og træk eller kopier og indsæt den eller de nye sider på det korrekte PODD-sidennummer sted, dvs. hvis den nye side er 47, flyt den efter PODD-sidennummer 46

- Når du tilpasser denne nye side, skal du
 - Tjekke placeringen af fanebladet for forrige sidennummer (brug navigationsværktøjslinjen til at se den forrige side).
 - Bruge navigationsværktøjslinjen til at vende tilbage til den nye side og flyt fanen med nummeret og sidenavnet til fanen en position til højre for den forrige sidefane.
 - Skifte navn og nummer på denne fane.
 - Vælge fanefeltet, og brug knappen STYLE til at oprette en NY stil med din foretrukne farve til denne sektion. (Bemærk: Rediger ikke den aktuelle stil, da dette ville ændre alle faner med denne stil.)
- Tilføje "GÅ TIL SIDE" navn og tal for at navigere til siden (sandsynligvis fra aktivitetssektionen).

For at gøre dette:

 - Bruge de tre prikker på navigationsværktøjslinjen til at søge efter den side, du vil tilføje linket fra (f.eks. 11b-aktiviteter).
 - Bruge et tomt felt til at tilføje navn og symbol,
 - Kopiere og indsætte et lille felt med et tal, og flyt den til øverste højre hjørne af feltet.
 - Skifte tallet, så det matcher det nye aktivitetssidennummer.
 - Vælge den lille celle, og bruge STYLE-knappen til at oprette en NY stil til kant-/baggrunds- og skrifttype med din foretrukne farve til denne sektion. (Hvis der ikke er små celler på siden, kan du finde en på de tomme skabelonsider)

50 toilet/ble Vælg om der skal bruges BLE SKIFT eller TOILET aktivitetstavle.

- Hvis personen har brug for begge muligheder, kan du ændre fanen på toiletsiden til 50a og på skiftesiden til 50b. Erstat derefter punktet TOILETPAPIR med VEND SIDEN (naviger frem til gitteret på en side for at kopiere cellen VEND SIDEN). På den (nu) 50b skifteside skal du ændre etiketten på knappen til at gå tilbage til side 1 til at gå tilbage til side 50a. Vælg den lille celle oven på denne kontrolknap og ændr etiketten fra 1 til 50a.
- Ordet og symbolet BLE på skiftesiden kan ændres til en mere passende tekst og symbol for ældre personer.
- Tilbage melding fra forældre anbefaler placering af disse sider på en måde, så det er meget let og hurtigt at finde frem til dem. De er derfor placeret som den sidste aktivitetsside i PODD bogen.

51 og 55 ingen sider

Siderne 51 og 55 er ikke inkluderet. Disse sidetal bruges til "Alfabet" og "Mine historier"-sektionerne i den udvidede funktion PODD-bog.

Bemærkning vedrørende alfabetsider: Alle personer bør have adgang til visning af et alfabet, til at skrive (lave kruseduller), udforske og til at lære at stave, men denne visning behøver ikke at være i PODD-bogen på dette stadie af den kommunikative og sproglige udvikling (dvs. når alfabetet ikke bruges til kommunikation). Du kan vælge kun at printe de 51 alfabetsider, der er inkluderet i PODD-bogen med 09 udvidede funktioner for direkte adgang, for at skabe en separat alfabetvisning.

Andre sider

(placeret efter den sidste side i PODD bogen i sideoversigten i Mind Express)

- **Skabelonsider.** 4 tomme skabelonsider er inkluderet for at kunne oprette yderligere sider:
 - *Skabelon a-side* – skabelon for "a" (første sider) i en sektion. Inkluderer VEND SIDEN.
 - *Skabelon b-side* - skabelon til andre, ikke første sider, i en sektion. Indeholder instruktion om at GÅ TILBAGE TIL SIDE (nummer) A, begyndelsen af sektionen og GÅ TIL LISTE.
 - *Skabelon a-side uden vend siden* – Bruges til at lave en enkelt sidesektion. Inkluderer betjeningsknapper for en første side i en sektion, men ikke VEND SIDEN
 - *Separat skabelon til aktivitetstavle* – bruges til at oprette nye separate aktivitetstavler
- **Bagsideinstruktioner.** Disse sider giver eksempler på den type instruktioner, der er trykt på en label og fastgjort på indersiden af bagsideomslaget (se fremstillingsfil) Skabelon til instruktioner er inkluderet til de tre betjeningsmetoder, der kan bruges med dette sidesæt.
 - Bagsideinstruktion (til direkte betjening)
 - Bagsideinstruktion – tag og giv/vis
 - Bagsideinstruktion – partnerstøttet visuel scanningDer er plads nederst på siden til at tilføje et kontaktnummer for at lette returneringen af en mistet kommunikationsbog
- **Lister.** Den generelle liste bruges i de fleste sektioner. En alternativ liste til symboler er beregnet til personer, der ikke forstår talesprog og har glæde af tegnede billeder eller grafiske symboler for at understøtte forståelsen. Sørg for at indsætte personens navn og passende kønspronominer i instruktionerne. Se fremstillingsfilen for detaljerede instruktioner til udskrivning og placering af disse lister.

Mind Express database

I skærmsiden med udskriftsindstillinger, efter alle PODD-siderne, er der nogle ekstra sider, som Mind Express- softwaren bruger til programmeringen. F.eks. for at kunne ændre mellem to typer engelsk eller for at ændre navigationsoversigterne afhængig af valgte uddannelsesmulighed. **PAS PÅ: Man må IKKE slette eller ændre disse sider, når man tilpasser en PODD-bog!!**